

Published by Triglav Club Limited
FOR SLOVENIANS IN AUSTRALIA

YEAR — LETO 9

APRIL, 1979

No. — ŠTEV 38

NENADOMESTLJIVI ODHAJAJO

Komaj je dobro usahnilo cvetje na grobu našega prosvetnega delavca, člana Triglava Lojzeta Pukla, že nas je navček ponovno zbral ob odprtem grobu ustanovnega člana in odbornika našega kluba — Štefana Žekša. V torek 24. aprila 1979 smo se na slovenskem pokopališču v Sydneyu zadnjikrat poslovili od njega.

Težko je človeku, ko stoje ob grobu opazuje množico pogrebcev, ki stisnjenih ustnic in z bolečino v srcu jemljejo slovo od dragega. Nehote pomisliš, kako malo je treba, da "postaneš dober"; samo umreti je treba!

Štefanu ni bilo treba umreti, vsaj tako hitro ne in tudi ne zato, da bi vedeli, da je bil dober. Veselega in marljivega Triglavčana smo imeli vsi radi. V pri-dnosti, požrtvovalnosti in delu mu ni bil nihče raven, še manj v vstrajnosti in zaupanju. Ravno on je bil tisti, ki nam je ob znoju in žuljih napravil prvo začasno streho, pod katero smo se prvič zbrali pred sedmimi leti in se še vedno zbiramo. Bil je organizator, delavec in prijatelj. Njegovi prošnji za prostovoljno delo ni nihče odrekel.

Štefan je bil eden redkih Triglavčanov, ki ni sanjal o novem Triglavskem domu. Že ob nakupu zemljišča je vedel in ostal tudi vse do svoje smrti prepričan, da bomo na Triglavu postavili svoj dom. Če ne letos, prihodnje leto in če ne takrat, pa čez pet ali deset let, a imeli ga bomo!

Kot je bil pri delu nenadkriljiv, tako je bil v samohvali skromen. Človek si ne more predstavljati, koliko dela sta z ženo vsa ta leta opravila na Triglavu. Pa smo se tega le malokdaj zavedali, ker je bil njegov doprinos nepretrgan kot vsakdanje zvonjenje v vaškem stolpu.

Tajnik Triglava je proti koncu lanskega leta prejel od pokojnega Štefana članek za "Triglav". Pisan je bil v vspodbudo članstvu v dobi, ko je šlo pri klubu "vse narobe". Iz njega se vidi, kako močna volja je bila v pokojniku in kako zvesto je bil pripravljen delati za skupnost.

Njegove takratne besede so nam današnja oporoka Štefana! Takole je zapisal:

"Po osmih letih bi morali vsi

Triglavčani vedeti, da bomo le s sodelovanjem in žrtvami vseh nas postavili dom. Ne smemo gledati na to, kaj drugi govorijo o nas. Hudobne besede nas ne smejo razdvajati. Prav zaradi njih moramo biti še bolj enotni in bolj delavni. Zadnje čase vse preveč godrnjamo in premalo delamo. Članstvo pri Triglavu je prostovoljno in nam zato nalaga še večje dolžnosti. Kdor česa ne razume, naj vpraša. Kdor pa misli skupnost razdirati, naj nas zapusti. Mi svojih idej nikomur ne visiljujemo — braniti jih pa imamo pravico. In končno je to tudi naša dolžnost.

Ko damo besedo, jo moramo tudi držati. Če tudi je večkrat morda to hudo. Le tako bomo drug drugemu zaupni. Več ko bomo delali, več bomo imeli — več bomo pripravili za naše najmlajše. Pot Triglava mora naprej proti tistim lepim ciljem, ki smo jih postavili ob ustanovitvi in v duhu, ki smo ga ustvarili ob pri-

pravah za Cankarjev spomenik. Bodimo kot prava družina — veliko različnih oseb, veliko različnih misli — vendar en cilj, h kateremu bomo šli z medsebojnim spoštovanjem in enotnim korakom".

Lepe so te Tvoje poslednje misli, vendre, kot je bil vever Tvoj obraz med nami. Zapomnili si jih bomo in se po njih tudi ravnali. In ko bomo ob času prihajali drug za drugim za Teboj, bomo, upam, prihajali z nasmeškom, ker bomo kot Ti, zapustili našo Triglavsko skupnost z zavestjo, da smo dali od sebe vse, kar jebilo v naš moči, da bi zagotovili življenje slovenskemu rodu na peti celini.

Počivaj v miru, saj si počitka vkljub svojim mladim letom potreben. Mi pa, ko bomo prvič odprli vrata v naš novi dom, bomo poskrbeli, da bodo z nami vstopile tudi Tvoje misli, neizpolnjene sanje po novi skupni strehi slovenskega Triglava v Sydneyu.

Pokojni Štefan z ženo Marijo

NE IŠČIMO LE ENOTNOSTI

V tujini, kjer nas je sorazmerno tako malo, si večina želi enotno narodno skupnost — čim manj različnih organizacij, ki bi druga z drugo tekmovala, nasploh, čim manj vsega, kar bi razburjalo duhove in nas s tem sililo k delu in "nepotrebnim" žrtvam.

To mišljenje, ki je postalo večini še bolj skupno kot poletne

gumijaste natikalke s katerimi hodimo okrog svojih hiš, postaja iz dneva v dan večja "cokla" našemu etničnemu razvoju in ohranitvi.

Hrabrost mornarja se izkaže le na razburkanem morju, moč posameznikov in skupin le v življenju. Životarjenje je pot v počasno a gotovo izumiranje.

V Sydneyu se je življenje naše slovenske skupnosti v zadnjih dveh letih močno razgibalo, četudi ne vedno po poti, ki bi bila skupnosti ravno v ugled. Toda nič za to. Glavno je, da se v rojstvih prebujajo potreba po organiziranem delu, ki vsako po svoje bodri narodno pripadnost in zavest ter nas kot slovensko skupnost ohranja pred predčasno uto-nitvijo v vodah tujine; da, to nas bo pred utopitvijo morda celo obvarovalo.

V Sydneyu imamo svoje versko središče v Merrylands, Slovensko društvo Sydney, Triglav, Slovensko narodno društvo, Slovensko akademsko društvo, Lovsko-ribiško organizacijo, Slovenski šolski odbor in verjetno še lepo število manjših, neuradno obstoječih skupin rojakov, ki vsaka po svoje doprinese k naši ohranitvi in narodnostnem razvoju. Razen tega imamo tudi celo vrsto časopisov, radijske in zdaj še televizijske oddaje, šole, knjižnice, filmsko skupino in podobno. Vso to dejavnost moremo le iz srca podpreti in pozdraviti. Žalostno je le dejstvo, da vse te številne organizacije ne zajemajo več kot dobrih 10 odstotkov naših nasel-jencev in da je veliko navdušenih in sposobnih delavcev obremenjeno z delom v dveh ali celo treh organizacijah hkrati.

Zdaj, ko smo v svojih emigracijskih letih malo dozoreli (vsaj morali bi!), bi bilo dobro, da bi ocenili naše dosedanje organizacijsko, kulturno in prosvetno delo in ga predvsem z ozirom na v tujem okolju rojeno in doraščajočo mladino preusmerili v realnost sodobnih potreb in nujnosti.

Ljudje, predvsem Slovenci smo in upajmo, da bomo ostali tudi v bodoče, osebe z različnimi mnenji in različnimi težnjami. Zato bomo tudi vedno imeli številne organizacije, klube in druge skupnosti. Nesmiselno bi bilo, da bi to svojo naravno težnjo, sposobnost in odliko podrejali brezpogojni enotnosti. To bi bil za našo celotno slovensko skupnost gotov začetek konca. Pametneje in koristneje je, da se zagrizemo v svoje delo in delo svojih organizacij, da delamo vsak na svojem področju, da nas ne skrbi, kaj bo "novega" pri sosedih, da pometamo pred svojim pragom in da imamo vedno pred očmi, da smo Slovenci, oziroma pripadniki slovenske skupnosti in da stremimo za tem, da bo naš glavni cilj vedno in povsod — tej skupnosti tudi služiti.

Enotnosti ne bomo dosegli — skupnosti pa lahko dobro služimo tudi vsak po svoje. Da, verjetno veliko lažje in boljše, kot če bi zaradi pretiravanja enotnosti delali vsi po enem kopitu, oziroma spali.

Tak način dela bo v organizacije privabil še druge, tudi tiste, ki že desetletja stoje ob strani, četudi niso nič manj zavedni Slovenci. Zavedati se moramo, da sama pripadnost tej ali oni organizaciji še ne naredi dobrega Slovenca. Organizacijska pripadnost je samo javna izpoved osebnega zaupanja v skupino rojakov s katerimi se družimo, če pa bomo kot ljudje in Slovenci "dobri", zavisli od nas samih; to bomo morali dokazati le z lastnim načinom življenja in dela.

JUGOSLAVIJA SE JE POSLOVILA OD EDVARDA KARDELJA

LJUBLJANA — 13. februarja, v turobnem deževnem dnevu, se je Jugoslavija poslovila od največjega Slovenca dvajsetega stoletja dvarda Kardelja. Žaro s pepelom velikega pokojnika so položili v grobnico narodnih herojev. Nenadejano, a vendar težko pričakovan, se je še poslednjič prišel poslovit od svojega sobojevnika predsednik Tito. Nemo se mu je poklonil, ko so žaro v pogrebni spremljavi ponesli od poslopja Predsedstva Slovenije in izvršnega sveta Skupščine Slovenije do Trga revolucije in nato v grobnico narodnih herojev.

13. februarja ob 11. uri so se po vsej Jugoslaviji oglasile sirene, ki so naznanile začetek pogrebnih slovesnosti ob smrti velikega revolucionarja Edvarda Kardelja.

Za hip so se zaustavili stroji v tovarnah, dijaki so odložili šolske knjige, Jugoslavija se je poklonila velikemu človeku.

Ob zvokih posmrtnih koračnic je generalmajor Pavle Šuc ponesel žaro na prostor pred zgradbo izvršnega sveta, kjer se je od prijatelja in soborca poslednjič tiho in dostojanstveno poslovil Tito. Njegov nemi pozdrav je izražal globoko bolečino in spoštovanje do velikega jugoslovanske revolucije in graditve.

V imenu Ljubljancov se je zatem od pokojnika poslovil Marjan Rožič, predsednik skupščine mesta Ljubljane.

Ob zvokih žalnih koračnic je sprevod krenil. Na čelu jugoslovanske, slovenske in partijske zastave, za njimi 66 zastav slovenskih bojnih enot, zatem 26 venčev, za njimi godba JLA in odred JLA. Predstavniki vseh rodov oboroženih sil so nosili vsa Kardeljeva odlikovanja.

Za žaro so v otožni koloni stopali soproga Pepca, hči Vera in drugi najbližji sorodniki. Za njimi so šli najvišji predstavniki federacije, republik in pokrajin, samoupravnih organov in skupnosti ter tuje državne in partijske delegacije.

Žalna povorka se je zaustavila ob večnem ognju ob spomeniku na Trgu revolucije, kjer se je nepregledna tiha množica zbrala že nekaj ur pred pričetkom pogrebnih slovesnosti. Ves čas je rahlo rosilo, sivo nebo in prosojna megla sta kot tenčici žalosti lebdeli nad Ljubljano.

Akademski pevski zbor Tone Tomšič je zapel Kardeljevo pribljubljeno pesem "Lipa", skladatelja Davorina Jenka. Zatem so se od velikega pokojnika poslovili Živorad Kovačević, predsednik skupščine mesta Beograda, Fadil Hoxha, podpredsednik predsedstva SFRJ in France Popit, predsednik CK ZKS.

Nato so žaro s pepelom Edvarda Kardelja položili v grobnico narodnih herojev. Istočasno so zagrmele tri častne salve združenega odreda JLA, z Ljubljanskega gradu pa so se oglasili topovi.

Še zadnjič so se poklonile zastave, še zadnjič se je Jugosla-

vija poklonila svojemu velikanu. Otožno in ponosno obenem je zadonela Internacionala, himna delavskega razreda, za katerega je živel Edvard Kardelj, mu daroval sebe, svoje misli in svoje delo.

Sklenilo se je zadnje dejanje njegove 69-letne poti, njegovega življenja, v katerem je bilo dejanj za stoletja, dejanj, ki bodo ostala v generaciji, ki je lahko srečna in ponosna, da je bila njegov sodobnik in ki bo njegove misli prenašala na generacije, ki prihajajo.

HEROJ DO ZADNJEGA DIHA

Jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito je dal ob smrti Edvarda Kardelja naslednjo izjavo:

"Globoko me je pretresla žalostna novica, ki nas je dohitela daleč od domovine, o smrti našega dragega tovariša Edvarda Kardelja, člana predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ je velikanska in nenadomestljiva izguba za našo zvezo komunistov in našo jugoslovansko socialistično skupnost, za vse narode in narodnosti naše države, za vse delovne ljudi in občane Jugoslavije.

Tovariš Kardelj je bil pol stoletja vojak našega revolucionarnega gibanja, neomajen borec, ki ni poznal umika in odiha. Za revolucionarno pot se je odločil v svoji mladosti, potem pa zdržal vse torture neljudskih režimov, izkusil vse težave in nevarnosti ilegalnega dela in šel skozi vse bitke osvobodilne vojne.

Kot napreden intelektualac je stopil v službo delavskega razreda in ostal od začetka do konca v prvih vrstah boja za njegove interese in pravice. Tako je tudi zelo zgodaj postal ena izmed vodilnih osebnosti njegove avantgarde — Komunistične partije Jugoslavije.

Mene osebnostno povezujejo s tovarišem Bevcem več kot štiri desetletja dela in boja na težavni in častni revolucionarni poti.

To so bila štiri desetletja najinega tesnega in neskajenega sodelovanja, zmeraj, do zadnjega dneva, prežetega z razumevanjem in globokim medsebojnim zaupanjem, zasnovana na popolni etnotnosti misli in akcije v vseh fazah revolucije in socialistične graditve. V Edvardu Kardelju sem imel močno oporo že v tistih težavnih predvojnih letih boja za čistost in konsolidacijo naše partije, kot tudi kasneje v pripravah narodnoosvobodilnega boja. Z izjemnim darom revolucionarja je sodeloval v graditvi strategije našega gibanja, zlasti v ustvarjanju naše fronte vseh demokratičnih in rodoljubnih sil, pred nastopajočimi nevarnostmi fašizma, za katere smo vsi vedeli, da se jim ne bo mogoče izogniti. V vojni se je odlikoval s pogumom, z globoko miselnostjo in dejavnostjo v ustvarjanju nove ljudske oblasti in postavljanju temeljev nove federativne in demokratične skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije..."

EDVARD KARDELJ se je rodil 27. januarja pred 69. leti (1910) v ljubljanski delavski družini. V Ljubljani je končal tudi meščansko šolo in učiteljsko, vendar ni nikdar poučeval, ker so ga takratne oblasti takoj po maturi (1929) zaprle. S šestnajstim leti (1926) so ga sprejeli v SKOJ, član Komunistične partije in je postal dve leti kasneje. Leta 1930 so ga ponovno zaprli in ga pred sodiščem za zaščito države obsodili na dve leti strogega zapor. Po povratku v Ljubljano je postal član Pokrajinskega komiteja in se aktivno vključil v obnavljanje slovenske partijske organizacije, ki je bila razbita v zloglasnih letih političnih preganjanj (1929-1930). Kot eden izmed sekretarjev Pokrajinskega komiteja je sodeloval pri pripravah in v delu Pokrajinske partijske konference v Goričanih leta 1934, kjer se je prvič srečal s Titom, ki se je konference udeležil kot predstavnik CK KPJ.

Konec leta je po nalogu CK KPJ odpotoval v Sovjetsko zvezo in tam ostal dve leti. Obiskoval je Leninsko šolo in postal predavatelj na Komunistični univerzi narodnih manjšin zahoda, pozimi leta 1937 pa se je preko Pariza, kjer je bil v tistem času sedež CK KPJ, vrnil v domovino in ustvarjalno sodeloval na ustanovnem, čebinskem sestanku slovenske partijske organizacije.

Zadnja leta pred II. svetovno vojno se je Edvard Kardelj veliko posvečal publicističnemu delu in teoretičnim vprašanjem, čeprav je imel kot član novega, Titovega vodstva KPJ, veliko političnih obveznosti. Tako je leta 1939 izšlo eno njegovih najpomembnejših del, ki je krepilo politično dozorevanje slovenskega naroda, Razvoj slovenskega narodnega vprašanja. Knjigo je izdal pod psevdonimom Sperans, vendar je kljub temu imel težave s cenzuro, kajti z osnovno mislijo, da je nacionalna osvoboditev možna le hkrati z družbenoekonomsko in socialno osvoboditvijo, je rušila okostenelo stavbo fašistoidne starojugoslovanske vladavine tik

pred razsulum.

Ko je leta 1941 Hitler izbrisal Jugoslavijo s političnega zemljevida Evrope, je Edvard Kardelj skupaj s Titom in ostalimi partijskimi voditelji zasnoval in organiziral narodnoosvobodilno gibanje, hkrati pa je bil tudi eden izmed ustanoviteljev Osvobodilne fronte slovenskega naroda, organizacije, ki je s svojo izjemno vseobsežnostjo ljudskih množic postala dejanska predstavica in nosilka svobodoljubnih teženj stoletja zatiranega slovenskega človeka. Kot član Vrhovnega štaba NOV in POJ je bil leta 1943 v Jajcu izvoljen v Predsedstvo AVNOJ in hkrati imenovan za podpredsednika KNOJ.

Zadnji dve leti vojne se je Edvard Kardelj poleg vojaškokomandnih nalog posvečal predvsem oblikovanju in izgrajevanju nove zakonodaje in organiziranju nove državnosti, in to delo se je potem v vsej svoji bogati vsebinskosti nadaljevalo vseh naših burnih, intenzivno življenjskih 35 let, kajti ustvarjalni duh, kakršen je Kardelj, ne miruje, še zlasti, če bitka še ni končana. "Noben narod se ne sme izogniti prvi bitki, če noče izgubiti zadnje," je zapisal, ko je utiral pot revoluciji in z njo temeljiti državni preobrazbi v deželi, ki je veljala za eno najbolj zaostalih v Evropi.

Socializem je znanost in tudi umetnost, je nekoč zapisal nek tuj publicist. Umetnost zato, ker terja nemirno iskanje, globljo analizo življenja v času in prostoru, zmožnost predvidevanja prihodnosti in pripravljenost na akcijo. Kardelj je imel vse te odlike, kajti ni dal le "Razvoja slovenskega narodnega vprašanja", ni razdal le samega sebe kot prefinjenega družbenopolitičnega delavca, ki je po vojni opravljal vrsto najvišjih in najodgovornejših političnih nalog, v svojem obsežnem opusu je dal celovito vizijo in podobo na humanih, demokratičnih in svobodnih temeljih zgrajene družbe samoupravnih odnosov in združenega dela. Družbe pluralizma samoupravnih interesov.

POTRES V ČRNI GORI

Nedaven potres, ki je neusmiljeno razrušil območja črnogorskega primorja, je odjeknil po vsem svetu. Žrtve, človeške (nad 200 mrtvih) in materialne, so neizmernе.

Jugoslovanske etnične organizacije so takoj po objavi žalostne novice pričele zbirati denarno pomoč. K zbiranju prispevkov sta mnogo pripomogli etnični radijski postaji 2EA v Sydneyu in 3EA v Melbourne. Ljudje so bili zares radodarni. Tudi avstralska vlada je poslala Jugoslaviji svoj prispevek v znesku 100 tisoč dolarjev. Prispevale so tudi posamezne državne vlade in ustanove. Predsednik Jugoslavije Josip Broz je poslal predsedniku avstralske vlade Mr. M. Fraserju brzojavko v kateri se je zahvalil za velikodušnost vlade in avstralskega prebivalstva.

Zbiranje prispevkov za pomoč potresnemu področju se še nadaljuje. Številne organizacije jugoslovanskih naseljencev pripravljajo posebne prireditve z name-

nom, da bo šel dobiček ponesrečencem. Tudi slovenske organizacije, ki so se takoj pridružile skupni akciji za pomoč, še zbirajo darove. Kdor še ni oddal svojega prispevka, je naprosen, da to čimprej naredi. Denar lahko oddate pri kateri koli slovenski organizaciji ali pa neposredno na Commonwealth Bank of Australia ali The National Bank.

DVE LETI SLUŽBE

V soboto 28. aprila je na letnem balu PLANICE v Wollongongu praznoval dve leti svojega dela v Avstraliji vice-konzul S.F. R. Jugoslavije v Sydneyu g. BOŽO CERAR.

Po dveh letih se je življenju v Avstraliji že malo privadil, a kar je važnejše, spoznal je na stotine rojakov in navezal z njimi prijateljske odnose.

Upamo, da bo ostal še dolgo med nami in tudi v bodoče z istim razumevanjem pomagal in svetoval vsem s katerimi se bo srečeval.

PADLIM V SPOMIN

Vsako leto na ANZAC DAY, ko se vsa Avstralija spominja svojih vojnih žrtev, se že več let zbero ob sončnem zahodu pri Cankarjevem spomeniku na Triglavu slovenski rojaki ter se poklonijo spominu slovenskih vojakov žrtev. Letošnja slovesnost je bila še toliko bolj ganljiva, ker sta bila v spomin vključena tudi dva pokojna člana Triglava — Lojze Pukl in Štefan Žekš.

V imenu triglavske skupnosti je k spomeniku položil venec zvežega cvetja Ald. Don Turtle, ki je zbranim v kratkih besedah razložil pomen vsakoletne svečanosti kluba na ANZAC DAY.

KOŠARKARJI SO ŽILAVI

Naša kosarska ekipa, ki pod vodstvo Steve Mayer-ja tekmuje v triglavskih bavaš v košarskem okrožju Bankstowna, je v letošnji sezoni še veliko bolj uspešna, kot je bila lani. Vse to je sad temeljitih vaj in večurnega medsebojnega igranja.

Ekipa se je odločila, da bo postavila "koše" na Triglavu in dokončala začetno športno igrišče. Tako bo triglavska mladina dobila primeren prostor za igranje košarke, tenisa in odbojke, tekmovalci pa bodo dobili lasten prostor za treniranje.

V sredo 25. aprila so košarkarji Triglava v Bankstownu pozdravili igralce zagrebške CIBONE in jim v spomin izročili triglavske značke in lesorez Cankarjevega spomenika na Triglavu.

Ald. D. Turtle z Emo in Ivico

ŽALOSTNO SLOVO

V torek 24. aprila 1979 smo se na slovenskem delu Sydneyškega pokopališča za vedno poslovili od prijatelja Štefana Žekša. Zavratna bolezen mu je v nedeljo 22. aprila ob 1h zjutraj pretrgala nit življenja, staremu komaj 53. let.

Po žalni maši v slovenski cerkvi v Merrylands, so odpeljali njegovo truplo na 5 km oddaljeno pokopališče. Krsto je spremljala dolga vrsta avtomobilov, v katerih je bilo nad 300 pogrebcev — prijateljev pokojnega rojaka.

Pogrebni obred je opravil g.

pater Valerijan Jenko OFM. V imenu prijateljev se je od pokojnika poslovil g. Alojz Kučan. V imenu triglavske skupnosti pa je vzel slovo moški pevski zbor Triglav s pesmima "Polje, kdo bo tebe ljubil" in "Gozdič je že zelen".

S Štefanovo smrtjo smo izgubili dobrega prijatelja in vzornega člana Triglava. Najhujše je seveda prizadeta pokojnikova družina, ki je z njegovo smrtjo izgubila nenadomestljiv vir družinske trdnosti in očetovske ljubezni.

Ženi, otrokom in vsem sorodnikom, ki svoje izgube žal ne bodo mogli pozabiti, naše iskreno sožalje.

IZREDNI OBČNI ZBOR

Člani kluba Triglav so imeli v soboto 21. aprila svoj izredni občni zbor, na katerem so se seznanili z gradbenimi načrti za nov Triglavski dom. Sestanek, ki ga je vodil predsednik g. Peter Kroke, je bil tako uspešen, kot dobro obiskan. Pokazal je, da je pot v bodočnost lastna vsem članom, pa naj izgledajo trenutne razmere še tako nenaklonjene.

Članstvo je soglasno sprejelo dva predloga o najetju posojila in odobrilo podpis pogodbe z arhitektom g. L. Bowerjem, ki bo odgovoren za izvedbo načrtov in postavitev zgradbe.

PODPIS POGODBE

Dne 24. aprila 1979 sta predsednik g. Peter Kroke in blagajnik g. Jože Samsa v imenu Triglava podpisala pogodbo z arhitektom g. L. BOWER-jem iz Sydneya in s tem omogočila dokončno izdelavo podrobnih načrtov za Triglavski dom.

Ker je bil podpis pogodbe nov mejnik v naporih za našo skupno stredo, so temu pomembnemu dogodku prisostvovali vsi člani klubskega odbora.

Veseli zmagovalci s trofejami

MED BALINARJI

Triglavski balinarji in balinarke imajo le malo časa za počitek. Če ne igrajo na domačem igrišču, tekmujejo drugod.

Velik praznik na Triglavu so imeli ob tekmovalstvu za prvenstvo "dvojk" v okviru N.S.W. BOCCCE FEDERATION. Tekmovanje je v imenu federacije organiziral Triglav in se ga je udeležilo nad sto tekmovalcev balinarskih klubov iz Sydneya in okolice. Sponzor tekmovalstva je bilo slovensko podjetje v Sydneyu — "GORENJE-PACIFIC".

Takoj za tem tekmovalstvom so pričeli z medsebojnimi igrami za ANZAC pokal. Tekmovali so člani in članice. Tekmovanje je bilo zaključeno z balinarskim balom v soboto 28. aprila v Liverpool Town Hall, Liverpool. Ta večer je zmagovalcem na povabilo predsednika balinarjev g. Karla Samsa, razdelil priborjene trofeje Ald. Don Turtle s soprogo. Prejeli so jih naslednji zmagovalci:

ŽENSKES (tekmovalstvo v dvojkah):

1. mesto: Ema Žužek in Marija Fabjančič.
2. mesto: Ivica Kroke in Marija Vrh.
3. mesto: Nežika Tašner in Dora Hrvatin.
4. mesto: Marija Bratovič in Kristina Kovec.

TRIGLAV COMMUNITY CENTRE

Voditi socialno organizacijo ki nima dohodkov, pa naj bi na vse strani pomagala, je zelo težavna naloga. To na lastni koži čutijo odborniki T.C.C. pod vodstvom predsednice gospe Marije Verko, ki je trenutno zaposlena z zbiranjem pomoči za potresno področje Jugoslavije in pripravo proslave materinskega dne, pri kateri bodo nastopali otroci triglavske dopolnilne šole.

CANKARJEVA LITERARNA NAGRADA

Kot zdaj že dvakrat, bo odbor Triglav Community Centre tudi letos ob obletnici Cankarjevega rojstva (10. maja) razpisal Cankarjevo literarno tekmovanje za leto 1979.

Podrobnosti tekmovalstva bodo objavljene v junijski številki našega lista.

MOSKI (tekmovalstvo v četvorkah):

1. mesto: Alojz Žužek, Milan Fabjančič, Emil Hrvatin in Vili Tašner.
2. mesto: Rudi Gerdevič, Pavel Barba, Vinko Samsa in Jadran Mršnik.
3. mesto: Jože Samsa, Izidor Karbič, Danilo Šajn in Toni Vrh.
4. mesto: Rudi Jakšetič, Virgilij Veičič, Boris Bubnič in Alojz Moge.

Po razdelitvi pokalov je postalo v dvorani zelo živahno. Najbolj razpložen je bil Ald. Turtle, ki je z nami praznoval svoj rojstni dan in mu je mladi slovenski parček (Tanja Samsa in Adrian Mršnik) v narodni noši izročil "Birthday Cake". Prireditve se je udeležilo tudi zastopstvo kluba ISTRA na čelu s predsednikom g. Teodorom MATKOVIČEM, kateremu je predsednik Triglava g. Kroke izrekel posebno dobrodošlico.

Na večeru smo uživali dobrote odlične kuhinje, ki jo je vodil g. Izidor Karbič. Servirali sta gđ. Anica Kranjc in gđ. Danica Šajn, za okrepčila pa so skrbeli mladi fantje pod vodstvom g. Danny Jakšetiča.

Prav je, da omenimo, da se je lepo število članov našega pevskega zbora vključilo svojemu nastopu pri Planici v Wollongongu vrnilo k nam še pred podelitvijo pokalov. S tem so na lep način pokazali svojo klubske solidarnost in smo jim za njihovo žrtev zelo hvaležni.

TRIGLAVSKI MOŠKI ZBOR

Po končani letni vročini so naši "fantje" ponovno zaživel. Povodja g. Boro Šedelbauer jih požrtvovalno uči vsak petek zvečer. Dosedaj smo jih slišali že dvakrat. Ob odprtem grobu umrlega člana Triglava, Stefana Žekša in na letnem plesu kluba PLANICA v Wollongongu v soboto 28. aprila. Tuji gostje, ki so jih slišali in jim njihovo preteklo petje ni neznano, so izjavili, da je zbor izredno napredoval in da tako lepo, kot letos pri Planici, še ni pel!

Naslednji nastop moškega pevskega zbora Triglav bo na materinski proslavi v nedeljo 13. maja 1979.

ETNIČNA TELEVIZIJA

Od 29. aprila 1979 naprej bo redno vsako nedeljo med 8. in 11. uro dopoldne na državni televizijski postaji ABC Chanell 2 posebna oddaja v etničnih jezikih, ki jo vodi in organizira Special Broadcasting Service.

Prva oddaja je bila izredno pestra in zanimiva. Ker so te oddaje le poizkusne in bi vodstvo oddaj želelo, da bi služile čim širšemu krogu prebivalstva, ste naprošeni, da sporede zasledujete, jih ocenite ter svoje mišljenje skupno s kritiko in predlogi pošljete na:

Special Broadcasting Service
Ethnic Television
G.P.O. Box 21, SYDNEY, 2001
Pišete lahko v katerem koli jeziku.

NAŠA ŠOLA

V šoli je še vedno živahno in učenje dobro napreduje. Vodstvo šole je tudi letos v rokah izkušene učiteljice gospe MARIZE LICAN, pomagata pa ji še učiteljica gospa PELCER in učiteljica najmlajših — gospa LIPOLD. Šoli še vedno manjka sodobnih knjig in učnih pripomočkov. Pouk gotovo ne bi uspel, če ne bi bilo razumevanja staršev, predvsem pa požrtvovalnih in iznajdljivih učiteljic.

BALINARJI PRI JADRANU

Ob priliki odkritja Župančičevega spomenika v Melbourne, so bila tudi športna in balinarska tekmovanja pri klubu Jadran. Triglavski balinarski klub je poslal na tekmovanje četvorko, ki pa žal ni bila uspešna. Vkljub temu pa so bili igralci z obiskom izredno zadovoljni in niso mogli prehaliti toplega sprejema pri bratskem klubu.

SLOVENSKI FILMI V SYDNEYU

Od 20. do 26. aprila je bil v Sydneyu teden jugoslovanskega filma. Ob otvoritvi smo videli kar dva slovenska filma: PRAZNOVANJE POMLADI in VDOVSTVO KAROLINE ŽASLER. Oba filma sta bila od avstralskih gledalcev, katerim sta bila v prvi vrsti namenjena, lepo sprejeta. Še z večjih navdušenjem pa so jih sprejeli rojaki Slovenci, ki so imeli možnost, da so se predstavili udeležili.

Med filmskim festivalom je bil v Sydneyu tudi eden začetnikov slovenskega povojnega filma, Novomeščan g. DUŠAN POVH, ki nam je preko Radia 2EA povedal precej zanimivosti iz svojega osebnega in filmskega življenja.

mladi triglav- št. 6.

ZA MATERINSKI DAN — FOR MOTHERS DAY

Najlepše, kar vam drage mamice lahko damo za vaš praznik, so dela vaših otrok, namenjena prav vam. Objavljamo zbirko prispevkov lanskoletnega Cankarjevega literarnega tekmovanja. Hranili smo jih za materinski dan, ker mislimo, da vam bodo na ta dan še bolj pri srcu.

PODOBA MATERE

Kaj bi jaz delala brez svoje mame? Pomisli malo! Ali misliš, da boš prišla pravočasno v šolo? Ali misliš, da bi se zjutraj zbudila brez materinega klica?

Kolikokrat si zjutraj zaspala, pa je bil zajtrk že na mizi in šolska obleka čista? Ali kdaj pomisliš, kdo jo lika? Kdo pripravi tako okusen zajtrk?

Moja mama vstane vsako jutro ob petih in začne takoj delati. Najprej pripravi zajtrk za štiri začne ljudi, potem pa se hitro odpravi na svoje delo. Ko pride domov, zopet hiti z delom. Očisti stanovanje, poriba tla, pere, briše prah in med tem pazi Janeza, našega najmlajšega družinskega člana, ki je vedno glasen in vedno nekaj hoče. Mama mu ustreže, če le more. Nikdar se ne krega nanj.

Zvečer, četudi močno utrujena, pripravi večerjo, pomije posodo in pospravi za nami. Ura je že devet, ko lahko za pet minut sede.

Toda naša mama ni samo delavec in služabnik družine. Če sem žalostna in slabe volje, me pomiri in potolaži. Če sem bolna, me gleda in skrbi zame. Če sem pridna, me pohvali in če sem lačna, mi da jesti. In kadar sem poredna, me pouči in mi pove, kaj je prav in kaj narobe.

In zdaj vas vse skupaj vprašam: KAJ BI VI DELALI BREZ SVOJE MAME?

Rosemary Uljan, 15. let.

MOJA MAMICA

Moja mamica je lepa. Tudi moja mamica je bila mala deklica, kot sem jaz. Sedaj je že velika.

Moja mama šiva, kuha za nas, pere in lika.

Jaz imam zelo rada svojo mamo, ker je tako pridna in dobra.

Gail Twrdy, 11. let.

MOJA MAMA

Moja mama je lepa. Ona mi skuha večerjo in če sem bolna mi da čaj. Mamica mi kupi obleko in čevlje. Kupi tudi hrano in druge reči.

Nives Bratovič, 10. let.

MAMA

Moja mama dela in skrbi za mene. Pove mi tudi kaj moram delati in kako se učiti. Ona vedno dela. Pripravi mi tudi posteljo za spati. Moja mama ima lepe obleke in lepa krila.

Michelle Mezgec, 10. let.

Neka slovenska pesem se prične z besedami: "Mamica je kakor zarja, srček njen je zlat...", tako bi tudi jaz rekla za svojo mamo. Polna je dobrote in ljubezni. Njene besede so vedno skrbne in tople, a včasih se tudi huduje name.

Večkrat mi pravi: "V veliko veselje si mi, toda delaš mi tudi velike skrbi." Teh besed se vedno spomnim, kadar naredim kaj narobe.

Če bi znala risati, bi narisala mamo, kar se da najlepše, vendar ne bi mogla nikoli narisati svoje mame tako lepe kot je v resnici in kot jo vidim jaz.

Jaz vem, da je moja mama najlepša na svetu.

Nataša Hribar,
Triglavška šola.

MOJA MAMA

Moja mama je zelo dobra zame. Tudi drugim rada pomaga. Doma dela; kuha, pere, pomi va posodo, lika, pometa pa še drugo

Pirhi naše mladine (I. Mezgec)

MOJA MAMA

Moja mama je pridna. Vedno kuha in pospravlja. Tudi meni vedno pomaga. Kadar je rabim, je tu. Moja mama je stara 39. let. Rojena je bila 13. aprila 1939. Moji mami je ime Slava, njen priimek je Samsa. Moja mama je tudi zelo lepa. Rada ima mene in ostale v družini.

Alan Samsa, 12. let.

DRAGE MAMICE!

Toliko za danes, v prihodnji številki pa še več. Bodite srečne v zavesti, da ste nenadomestljive vašim najdražjim — vašim otrokom. In imejte srečen materinski dan in vse ostale dneve v letu!

NA OBISK

Pred nedavnim smo se za krajšo dobo poslovili od našega člana g. Aleksandra KURET-a iz Condell Parka in njegove družine. Odšli so v Slovenijo na obisk domačih in mladostnih prijateljev. Upamo, da bo Slovenija vseh tudi hčerki Ireni, ki je bila rojena v Avstraliji. Znanje jezika ji ne bo delalo težav, saj je bila več let zvesta učenka naše dopolnilne šole, govorilne vaje pa je dobila ob številnih šolskih nastopih in v glavni vlogi šolske igre "Sneguljčica", kjer je imela vodilno vlogo.

Triglavčani želimo Kuretovim prijetno potovanje in veselo srečanje z domačimi.

PIRHOVANJE NA TRIGLAVU

Na velikonočni ponedeljek, so se, kot v preteklosti že sedem let po vrsti, zbrali na Triglavu stari znanci, da skupno s svojimi družinami v dobri volji in veselem razpoloženju preživijo zadnji dan praznikov.

Prireditve je bila skrbno organizirana in tudi pirhov ni manjkalo. Najbolj so jih bili seveda veseli otroci, ki so razbijali rdeče pobarvana jajčka kot za stavo.

Noč je vse prehitro prišla. Vzeti smo morali slovo. Drugi dan je bil torek — odrasli na delo, a večina otrok na zaključek sydneyskega velesoja. In za eno in drugo je bila potrebna predpriprava — noč dobrega spanja.

O.Z. TRIGLAV PTY. LTD.

V soboto 17. feb. so imeli delničarji naše družbe svojo letno skupščino, na kateri so pregledali delo preteklega finančnega leta. S tem, da je postal Triglav Klub večinski delničar, je družba prenehala z aktivnim delom. "Board" opravlja le še potrebne administrativne funkcije po nalogu odbora kluba, vse druge dejavnosti pa opravlja klubski odbor, ki je prevzel v popolno oskrbo tudi triglavsko zemljišče.

Vsled potrebne reorganizacije vodstva so delničarji izvolili novega Chairmana v osebi g. Albina Porška, tajnik družbe pa je postal g. Jože Čuješ.

OBČNI ZBOR SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE

V maju bo v Ljubljani občni zbor S.I.M. Takrat bo potekla tudi mandatna doba sedanjemu odboru in Matica bo dobila novo vodstvo.

Slovenecem v Avstraliji je zelo žal, da se bosta od vodstva poslovila kar dva naša znanca — predsednik DRAGO SELIGER, ker je imel že dve mandatni dobi predsedništva in tajnik FRANC ŽUGEL, ki odhaja v zaslužni pokoj. Oba sta nas obiskala v Avstraliji. Seliger celo trikrat. Oba bomo kot znanca, posebno pa še kot dobra poznavalca naših razmer, močno pogrešali.

Irena Kuret,
državna šola, Bankstown

GLAS

JADRANA

"DOMOVINA JE ENA NAM VSEM DODELJENA
IN ENO ŽIVLJENJE IN ENA SMRT..."

Zamisel o odkrivanju spomenika Otonu Župančiču na zemljišču Slovenskega P. Socialnega Kluba Jadran v Melbournu je bila odobrena že na občnem zboru kluba meseca marca 1978. Temu pa so sledile priprave, v okviru katerih je bilo več kulturnih prireditev in nastopov, posvečenih Župančiču. Prva prireditev, ki je močno razgibala in poživila delo v klubu, je bila proslava očetovega dne meseca septembra 78, na kateri je prvokrat nastopil novoustanovljeni moški pevski zbor Jadran. S svojimi prireditvami je klub močno poudaril Župančičevo stoletnico rojstva in tako približal pesnika in njegove misli slovenskim rojakom, zbranim v klubu. In bolj ko se je približeval dan odkrivajna, bolj se je čutila pri članih samozavest: člani Jadrana so tokrat odločno pokazali, da si sami krojijo način in obliko svojega izseljenskega življenja.

S tem, da je klub zaprosil avstralskega pesnika in univerzitetnega profesorja za književnost g. Philipa Martina, da odkrije Župančičev spomenik, pa je ne samo poudaril pomen kulturnega dogodka med nami v Avstraliji, ampak je tudi vzbudil zanimanje uglednega avstralskega javnega delavca za književnost Slovencev in ostalih Jugoslovancev.

ŽUPANČIČEVA AKADEMIJA
IN KNJIŽNICA "SREČKA
KOSOVELA"

Da bi se čim bolj poudaril pomen svečanosti, je bila na predvečer odkrivanja tudi svečana akademija. Pred nabito polno dvorano so nastopali učenci dopolnilne šole Jadran z recitacijami, otroški pevski zbor šole Jadran, odrasli z recitacijo Z vlakom, gostujoči kvartet Zvon ter moški pevski zbor Jadran. Prisotni so bili gostje iz domovine — zastopstvo Slovenske Izseljenske Matice — podpredsednik Marjan Osolnik, ga. Gabi Heimer in akademski kipar prof. Zdenko Kalin, gostje iz Sydneya: vice konzul Socialistične Federativne Republike Jugoslavije g. Božo Cerar s soprogo in zastopstvo Kluba Triglav, predsednik društva Planica iz Springvala, ter kulturni ataše pri ambasadi S.F.R. Jugoslavije v Canberri g. Jože Moravec.

V okviru Akademije je bila tudi otvoritev knjižnice Srečka Kosovele, v kateri je bila v času svečanosti tudi razstava slovenskega tiska. Odprl jo je podpredsednik Slovenske Izseljenske Matice g. Marjan Osolnik.

GOSTJE NA ODKRIVANJU
SPOMENIKA

Odkrivanje spomenika je pritegnilo pozornost mnogih uglednih avstralskih javnih delavcev. Srečali smo se z deželnim ministrom za varstvo narave g. Borthwickom, s senatorjem za Victori-

jo g. Simmondsom ter upokojenim ustanovnim članom in dolgoletnim tajnikom organizacije Good Neighbour Council za Victorijo g. Rattrayem. Član Viktorijskega parlamenta g. Hudson pa je poslal zastopnico go. Jackson, g. Tkalčevič pa je zastopal ministra za zadeve naseljencev ((Ethnic Affairs) g. Walterja Jona.

Prisotni pa so bili tudi konzularni predstavniki iz Melbourn generalni konzul Dr. Trajkovski, konzul g. Polojac, Sydneyski konzulat pa je zastopal vice konzul g. Božo Cerar, ki je prvi Slovenec v konzularni službi S.F.R. Jugoslavije v Avstraliji. Iz jugoslovanske ambasade v Canberri je bil prisoten kulturni ataše g. Jože Moravec. Prisotni so bili tudi zastopniki slovenskih organizacij: Slovenskega Društva Melbourne, Društva Planica iz Melbourn, Slovenske Zveze Ivana Cankarja iz Geelonga, Karantanije iz Canberre, društva Planice iz Wollongonga, Slovenskega Društva Sydney in Kluba Triglav iz Sydneya ter predsednik Co-ordinacijskega odbora jugoslovanskih društev za Victorijo.

ODKRIVANJE SPOMENIKA

Ko je predsednik organizacijskega odbora g. Angel Leban napovedal pričetek svečanosti, je najprej zadonela avstralska himna, takoj za njo pa tudi jugoslovanska. Mladinci kluba Jadran v lepih športnih oblekah pa so ob igranju himen dvigali zastave avstralske, ter jugoslovanske in slovenske. Ob zakritem spomeniku sta stali dve slovenski mladenki oblečeni v narodni noši. Bil je čudovit pogled na prizorišče in nekateri navzoči so imeli solze v očeh. Nato pa je zadonela pozdravna pesem, katero je zapel moški pevski zbor Jadran.

Sledil je pozdravni nagovor predsednika kluba g. Hermana Jaksetiča, Častne goste pa je pozdravila ga. Ivanka Škof.

GOVOR PREDSTAVNIKA
MATICE

Otvoritveni govor je imel vodja delegacije Slovenske Izseljenske Matice g. Marjan Osolnik. Najprej je spregovoril v angleščini. Rekel je, da se zaradi uradnih srečanj z predstavniki avstralskih oblasti, ki so bila v izredno prijateljskem vzdušju, prav nič ne počuti, da je tako daleč od domovine.

Nadaljeval pa je v slovenščini. Rekel je, da jih v domovini izredno veseli, da smo se tudi v tujini pridružili Župančičevim proslavam in to s postavitvijo spomenika. Zato so se, je rekel, na Slovenski Izseljenski Matici z zadovoljstvom odzvali prošnji kluba Jadran, da jim zagotovi primera pesnikov kip. Tako so zdaj v Avstraliji trije spomeniki: Cankarjev, Prešernov in sedaj še Župančičev. Ob tej priložnosti je poudaril, da so kipi darilo Slovenske Izseljenske Matice in Slo-

venske Kulturne skupnosti, s čimer delovni ljudje Slovenije tudi izpolnjujejo svoj program o zadovoljevanju kulturnih potreb. V te potrebe je vključena tudi skrb za kulturno življenje izseljencev.

V nadaljnjem govoru je orisal pomen Župančiča in njegovih del za slovenski narod. Rekel je tudi, da so v domovini ponosni na nas, ker se v novi domovini spominjamo naših velikih mož, s kulturnim delovanjem pa bogatimo deželo, v kateri živimo in tako prispevamo ogromen delež k boljšemu razumevanju med dvema narodoma. Na koncu se je še enkrat v imenu delegacije zahvalil za lep in iskren sprejem.

GOVOR MINISTRA

V imenu članov viktorijskega parlamenta, ki so bili prisotni, pa se je zahvalil za povabilo minister g. Borthwick. Rekel je, da je srečen, da je lahko z nami v tem trenutku, ko odkrivamo spomenik svojemu pesniku. Še se spominja lepote Slovenije. Veseli ga, je rekel, da se uspešno vživljamo v avstralsko življenje in da smo še vedno vezani na kulturne vrednote rojstne domovine, čeprav smo že državljani Avstralije. Poudaril je daje on Avstralec pete generacije in kako potrebno je, da se tisto ohrani in neguje, kar se prinese s seboj.

GOVOR GENERALNEGA
KONZULA

Najprej je izročil pozdrave ambasadorja Socialistične Federativne Republike Jugoslavije g. Aleksandra Šokorca, katerega je uradno zastopal, in vseh prisotnih predstavnikov jugoslovanskega konzulata. Čestital je klubu Jadran k tej lepi svečanosti, ki je pomembna ne samo zato, ker smo se zbrali v tako velikem številu s predstavniki naše nove domovine Avstralije in s predstavniki stare domovine Slovenije iz Jugoslavije, pač pa tudi zato, ker odkrivamo spomenik duhovnemu velikanu slovenske in celotne jugoslovanske kulturne zakladnice. Dr. Trajkovski je rekel, da delo Otona Župančiča na poseben na-

Pesnik Philip Martin je odkril spomenik

čin povezuje slovensko književnost z angleško. S prevajanjem angleških del v slovenščino je odpiral širše poglede v spoznavanje in razumevanje dveh narodov. S tem se je porodilo novo in globlje prijateljstvo med narodoma, kar se čuti tudi tu v Avstraliji, kjer so se naseljevali Shekapearovi potomci. S tem pa, da tudi mi odkrivamo spomenik tu v Avstraliji, pa dajemo temu še večji poudarek, ker se s tem še bolj širijo razsežnosti tradicionalnega prijateljstva in zavezništva narodov Jugoslavije in Avstralije. S tem postaja slovenska in jugoslovanska kultura sestavni del avstralske kulture. Predstavniki Socialistične Federativne Republike Jugoslavije, je rekel, so ponosni na nas in so nam hvaležni, ker nismo pozabili na rojstno domovino Slovenijo, čeprav smo si izbrali Avstralijo za svojo novo domovino. Zato nas tudi naša stara domovina ne bo pozabila.

S postavljanjem spomenika Otonu Župančiču v Avstraliji, v tem lepem mestu Melbournu pa potrjujemo, je rekel, tudi našo trdno odločnost, da bodo tudi naši otroci ostali Slovenci in da bodo nadaljevali pot svojih staršev s tem, da bodo negovali slovensko kulturo kot sestavni del avstralske kulture in tako postali trajen most prijateljstva, ki bo v prihodnosti povezoval narode Jugoslavije in Avstralije. Zaradi vsega tega, je rekel, da je srečen in nam še enkrat čestita k temu velikemu uspehu v prepričanju, da bo to mesto v prihodnosti prostor, kjer se bosta srečevali slovenska in avstralska kultura.

(Dalje prihodnjič)

PEVSKI ZBOR JADRAN

Pevski zbor Jadran pod vodstvom Vladimirja Trampuža je s svojimi nastopi na Župančičevih prireditvah močno povzdignil svečanost. Njihovo petje se nam je zdelo tokrat še posebno lepo, saj so bile pesmi skrbno izbrane prav za to priložnost. Avstralski gostje so jih poslušali z veliko pozornostjo.

ZASTOPSTVO MATICE V SYDNEYU PRI PLANICI PRIJETNO

Po obisku v Melbourne in Canberra, se je delegacija Slovenske izseljenske matice, ki so jo sestavljali podpredsednik g. Marjan Osolnik, članica uprave ga. Gabi Heimer in akademski kipar g. Zdenko Kalin, ustavila za štiri dni pri rojakih v Sydneyu.

V četrtek 15. marca so obiskali Wollongong, kjer so imeli razgovore z odborom kluba Planica. Bili so gostje predsednika g. Zvonka Groznika.

V petek 16. marca so imeli že ob 9.30 zjutraj sestanek na Department of Education. Ker je bil minister g. E. Bedford na uradnem potovanju izven Sydneya, ga je zastopal Mr. Arthur Buchan, Director General of Education for N.S.W. V prijateljskem vzdušju so se razgovarjali o pouku slovenščine na tukajšnjih šolah, o potrebi sodelovanja med vzgojnimi zavodi Slovenije in državo New South Wales in z zanimanjem sledili izjavam svojega gostitelja, ki jim je v podrobnosti razlagal težave in uspehe pri uvajanju etničnih jezikov v tukajšnji šolski sistem.

Po zaključenih razgovorih je delegacija S.I.M. obiskala uredništvo tednika "NOVO DOBA". Člani delegacije so se želeli poglobljeno spoznati s sodelavci lista in izvedeti za nadaljni razvoj jugoslovanskega tiska v Avstraliji. Zelo so bili veseli upanja na razširjenje slovenskega dela tednika, ki ga ima uredništvo "NOVO DOBA" v načrtu.

Ob 1h pop. so imeli člani delegacije skupno kosilo s predstavniki slovenskih organizacij v Sydneyu. Gostitelj je bil generalni konzul g. Enver Humo.

Kosilo še ni bilo dobro končano, ko so morali ponovno na sestanek. Tokrat so šli v urad Special Broadcasting Service v Clarence Street, kjer sta jih sprejela direktor etničnega radija g. M. Thompson in direktor etnične televizije g. B. Watson. Delegacija je obema gospodoma ponudila svojo pomoč pri dobavljanju primerne snovi za tukajšnje razmere s katero razpolaga Slovenija. Da bi izvedeli še kaj več o praktičnem delu pri etničnem radiju, so obiskali še gospo Jenny Looman.

Bilo je že proti večeru, ko so odhajali iz vele mestnega vrveža vsak na svoj začasni dom v Sydneyu.

DELEGACIJA S.I.M. NA TRIGLAVU

Ker je bil čas obiska zelo skopo odmerjen, so se člani delegacije S.I.M. oglasili na Triglavu v petek 16. marca zvečer. Sprejel jih je predsednik kluba g. Peter Krobe in jim v imenu zbranih izrekel dobrodošlico. Ker je bila ravno ta večer pevska vaja, jim je v pozdrav zapel še moški pevski zbor. Po nagovoru g. Osolnika so se člani delegacije razgovarjali z rojaki o vsakodnevnih težavah, ki jih prinaša življenje v tujini. Vendar ne za dolgo, kajti čas je hitro bežal in naslednji dan je bil poln obveznosti za obiskovalce.

OBISK NA SREDNJI ŠOLI
V soboto 17. marca ob 9h

zjutraj, so predstavniki iz domovine obiskali pouk slovenščine na sobotni jezikovni šoli, ki jo vodi Department of Education. Obiskali so gimnazijo v Bankstownu, kjer imamo kar dva slovenska razreda. Po sprejemu in razgovoru z ravnateljem šole so se udeležili pouka v višjem (maturitetnem) oddelku, ki ga poučuje gospa Mariza Ličan, nato pa še v nižjem oddelku, kjer jih je sprejela učiteljica gospa Pelcer. Člani delegacije S.I.M. so se med obiskom v obeh razredih na lastne oči prepričali, s kako primitivnimi sredstvi si morajo pomagati naši učitelji in so obljubili šoli vso pomoč. Gospa Heimer in kipar g. Kalin sta ostala v šoli do konca pouka, g. Osolnik pa je moral predčasno odditi, ker je imel domnjen sestanek s senatorjem T. Mulvihillom in članom N.S.W. parlamenta J. Kaldisom, MLC. Njihov razgovor je bil informativnega značaja in je trajal polni dve uri.

OBISKOV ŠE NI KONEC

Sobotno kosilo je delegaciji pripravil odbor Slovenskega društva Sydney. Vključ odličnemu kosilu in prijetni družbi pa ni ostalo časa za prijateljske pomenke, ker je želela delegacija obiskati še triglavsko dopolnilno šolo z Canley Vale in preživeti večer med člani S.D.S. v Horsley Parku. Žal so vsled močnega in dolgotrajnega naliva prišli v šolo malo pozno, a je še vseeno bilo dovolj časa za ogled pouka in kratek razgovor z materami, ki so jih povabile na kavo in domače pecivo...

Po končanem pouku je šel kipar g. Zdenko Kalin z otroci in starši na Triglav, kjer se je z njimi fotografiral pred svojim in našim Cankarjem, ostala člana delegacije, pa sta se odpeljala v Horsley Park v goste k Slovenskemu društvu, kjer so ju vsled zamude že nestrpno pričakovali. Isti večer je bila tudi slovenska radijska oddaja, na kateri smo z zanimanjem poslušali razgovor z umetnikom Kalinom.

LETALA NI BILO

Naslednji dan je bil namenjen za odhod iz Avstralije. Ker je imelo letalo 24 ur nepredvidene zamude, so se člani delegacije vključ slabemu vremenu odločili za ogled mesta in njegovih kulturnih ustanov. Obiskali so muzej in galerijo, zvečer pa so se vključ neprijetnemu dežju vrnili na Triglav, kjer so najvstrajneši veselo praznovali praznik Jožetov in Jožic.

SREČNO POT

V ponedeljek je še vedno deževalo, a letalo je le bilo na red. Na letališču so se od članov delegacije poslovili zastopniki slovenskih organizacij v Sydneyu in njihovi gostitelji, kot tudi vice konzul g. Božo Cerar. Če bi ostali v Sydneyu še en dan, bi lahko z nami praznovali sedmo obletnico triglavskega bora, ki sta ga 20. marca 1972. leta na pravkar kupljeni triglavski zemlji posadila predsednik S.I.M. g. Drago Seliger in zastopnik ansambla Lojzeta Slaka, ki je bil takrat na gostovanju v Sydneyu.

TRIGLAV COMMUNITY CENTRE
vabi vsa dekleta k udeležbi

DRUGEGA DEBUTANTSKEGA BALA

ki bo v soboto 6. oktobra 1979 v Liverpool Town Hall, LIVERPOOL

Pogoji: Dekle mora biti med 16. in 21. letom starosti in iz družine triglavskega člana.

Prijave sprejema predsednica Triglav Community Centra, MARIJA VERKO (tel. 601 — 1420) ali predsednica Triglav Youth Cluba, Anica KRANJC (tel. 621 — 2565). Pismene prijave pošljite nauredništvo Triglava:

P.O. Box 40, Summer Hill, 2130.

Rok prijav je do 1. julija 1979.

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam ob neizmerni izgubi našega predragega moža, očeta in starega očeta stali ob strani in nam lajšali gorje, najlepša hvala. Zavest, da ste ga z nami tudi vi cenili, nam je v veliko tolažbo v teh težkih urah samote.

Marija Žekš,
v imenu vseh žalujočih.

PRI PLANICI JE BILO PRIJETNO

Nobenega dvoma ni, da postajajo družabne prireditve pri PLANICI iz leta v leto prijetnejše in boljše organizirane. Letošnji bal, ki so ga imeli v soboto 28. aprila v mestni dvorani v Wollongongu, gotovo ni bil izjema. Dvorana je bila polna, ozračje navdušujoče, postrežba, da si boljše ne morete misliti. In navrh še loterija s prosto karto za izlet v domovino, ki jo je dobil g. JOŽEF BLAŽIČ, Lot 76, Alandale Ave, Figg Tree. Dobitek je darovala jugoslovanska letalska družba J.A.T., katere ass. mana-

ger je bil med častnimi gosti večera. Navzoči so bili še senator Tony Mulvihill, župan Wollongonga, vicekonzul Božo Cerar, zastopnik kluba Triglav in Slovenskega društva iz Sydneya in drugi.

Zbrani so z navdušenjem pozdravili nastop moškega pevskega zbora TRIGLAV iz Sydneya, ki je s svojim petjem nad vse prijetno presenetil in med prisotnimi v trenutku ustvaril res pravo slovensko razpoloženje.

Predsedniku g. Grozniku in njegovemu neutrudljivemu odboru čestitamo k tako uspeli prireditvi. Upajmo, da jih bodo imeli še veliko več!!!

Najbolj izkušena jugoslovanska potovalna
agencija v Avstraliji je

ADRIATIC

TRADE & TOURIST CENTRE PTY. LTD.
City: Market St., telefon 29-5210

Newtown: 347 King St., telefon 516-1558

Melbourne: 177 Collins St., telefon 63-7441

Številni uradi CENTROTURISTA po vsej Jugoslaviji in drugih državah sveta vam omogočajo brezkrbno pripravo in potovanje v vse dele sveta.

Za vse podrobnosti se obrnite na svojega rojaka

RATKA OLIP-a

ki vodi naš urad v Newtownu, 347 King St.,
tel.: 516-1558. Po urah 32-486

Potovanje z nami je enostavno in varno.

SLOVENSKO IZSELJEVANJE

V TUJINO

Anton Gosar

Slovensko prebivalstvo je zunaj meja matične republike in SFR Jugoslavije najti v treh makrogeografsko diferenciranih enotah:

1. v zamejstvu sosednjih dežel v Avstriji, Italiji in Madžarski;
2. v gospodarsko razvitih jedrih Srednje in Zahodne Evrope;
3. v prekomorskih deželah novejših kolonizacij.

Glede na prevlado določenega tipa emigrantov v teh regionalnih okvirih govorimo danes:

1. o slovenskih zamejcih;
2. o Slovencih, začasno zaposlenih na tujem;
3. o slovenskih izseljencih.

O emigraciji seveda lahko govorimo le pri zadnjih dveh kategorijah prebivalstva, ko gre za alohtono skupino Slovencev v tujem okolju, medtem ko je skupina zamejcev avtohton, zaveden slovenski živelj v staroslovenskih pokrajinah Koroške, Benečije in Julijske krajine ter Porabja kljub pritiskom ekonomske in kulturne narave državnovečinskega naroda. Kategoriji zdomcev in izseljencev pa sta tisti skupini slovenskega prebivalstva, ki sta se v različnih historičnih obdobjih odločili, predvsem iz ekonomskih in političnih vzrokov, preseliti se za določeno obdobje ali za vedno v tuje okolje. Vzroke in posledice teh selitev iz slovenskih pokrajin

bi poskusili razjasniti v naslednjih poglavjih.

Število, vrsta in usmerjenost emigracij iz Slovenije

Slovenijo lahko glede na številčnost in časovno kontinuiranost migracij prištevamo med največja migracijska območja v Jugoslaviji in Evropi. Poseben pečat migracijskim tokovom v republiko dajejo migracije v tujino za daljše ali krajše časovno obdobje. Za Slovenijo pomeni to že stoletno izseljevanje v tujino dominanten družbeni problem.

Po ocenah, ki so nam na voljo, živi po raznih deželah Evrope, v obeh Amerikah in v Avstraliji prek 350.000 Slovencev raznih starostnih in emigracijskih generacij, ne računajoč pri tem okrog 90-100.000 Slovencev, ki so migrirali na začasno delo v zahodnoevropske industrijske dežele, oziroma so na strokovnem usposabljanju ali delu v prekomorskih deželah. Zato ni čudno, če ima skoraj vsaka slovenska družina bližnjega ali daljnega sorodnika v tujini, s katerim si dopisuje in izmenjuje obiske. Po ocenah nekaterih avtorjev živi zunaj meja slovenskega etničnega ozemlja že več kot ena petina (20%) Slovencev, ki še vedno bolj ali manj redno kontaktira z domovino oziroma s slovensko kulturo.

Tako velik delež izseljencev iz

A R E N A

TRAVEL AGENCY AND RECORD BAR

334 PARRAMATTA ROAD, STANMORE, 2048,

Tel.: 560 5216, a.h. 560-8149

Naše usluge so:

Brezplačno urejemo Vaše dokumente: potne liste, vize, rojstne liste, carinska potrdila, polnomočja, prihod Vaših sorodnikov in prijateljev in druge podobne usluge.

Smo zastopniki vseh letalskih družb in knjižimo po Vaši izbiri! Urejujemo vse, kar je v zvezi z Vašim potovanjem v domovino ali iz domovine ali v katerokoli mesto ali deželo na svetu. Seveda najhitrejši in najkrajši potovanje v staro domovino pa je z letali Qantasa in Jata!

Da bi se lažje sporazumeli v slovenskem jeziku, se obračajte na našega izkušenega strokovnjaka v potovalnih zadevah

LOJZETA KOŠOROKA

njegov naslov je:

25 GOULD AVENUE, PETERSHAM 2049

Tel.: (Sydney) 560 8149

Slovenije si lahko razlagamo le s časovno dolgo emigracijsko dobo, med katero niso bili rešeni vsi problemi, ki so pogojevali in silili v izselitev iz domačega kraja. Osnovnih vzrokov za emigracijo zatorej ne moremo iskati le v današnjem stanju, ampak moramo poiskati motive, ki so v različnih časovnih obdobjih delovali na odločitev za izselitev. V glavnem lahko ob tem zasledimo tri registrirane faze emigracijskih komponent selitev iz Slovenije v

tujino:

1. predindustrijsko migracijo v 19. stoletju;
2. industrijsko migracijo na začetku 20. stoletja;
3. urbano migracijo novejših dobe.

1. Predindustrijska migracija devetnajstega stoletja je vsebovala dve osnovni prvini izseljevanja oziroma migracije: bodisi da je prebivalstvo Slovenije izkalo zaposlitve v na novo kolonizirano

(Dalje str. 8)

NAJCENEJŠE CENE ZA JUGOSLAVIJO IN EVROPO

SEZONSKE CENE

OD 564 DOLARJEV DO 994 DOLARJEV ZA
POVRATNO POTOVANJE

OD 428 DOLARJEV DO 578 DOLARJEV ZA
ENOSMERNO POTOVANJE

ZA V NAPREJ PLAČANE IZLETNIŠKE CENE, SE MORA IZVRŠITI REZERVACIJA NAJMANJ 45 DNI PRED ODHODOM NA POTOVANJE. MOREBITNE SPREMEMBE REZERVACIJ, ALI PRI ODPOVEDI REZERVACIJ, PA SE ZADRŽIJO ODREJENI STROŠKI. PRIPOROČA SE PREDPLAČNO ZAVAROVANJE.

NA RAZPOLAGO SO VAM TUDI IZLETNIŠKE CENE ZA OBISK DO 180 DNI (MINIMALNI OBISK V JUGOSLAVIJI 21 DNI)

\$ 1.077 ZA ODHODE KONEC MARCA

\$ 1.156 ZA ODHODE OD APRILA DO KONEC JULIJA

\$ 627 ZA ENOSMERNO POTOVANJE

PRI TEH CENAH NI NOBENIH POGOJEV
POTUJTE Z NOVIM DC-10

PRI NAKUPU VOZOVNIC.

NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE

UŽIVAJTE V KONFORTU AVIONA S ŠIROKIM TRUPOM

ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE
VAŠI POTOVALNI AGENCIJI

ALI

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000,
TEL. 221-2899, 221-2199

MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE
3000, TEL. 63-6017, 63-6191

PERTH: 111 ST. GEORGES TERRACE 6000 PERTH
TEL 322-2932, 322-2032

Hladilniki znamke Pacific iz Velenja

Postavi še danes košček domovini v svoj dom

Ime Gorenje je postalo legenda poslovne uspešnosti in evropske dovršenosti s svojimi gospodinjskimi aparati, ki se uporabljajo širom Evrope in Amerike.

V širokem izboru gospodinjskih aparatov je tudi program hladilnikov in zmrzovalnikov, ki jih Gorenje plasira na tem tržišču pod avstralsko znamko Pacific by Gorenje. Enovratni hladilniki so na razpolago v velikosti od 90 — 290 litrov. 250 litrski dvovratni hladilnik je posebnost v disignu in kvaliteti funkcije.

Torej, če mislite imeti košček domovine v svojem domu nabavite Pacific by Gorenje — legenda evropske dovršenosti.

Pacific 10
(model H 102 B)

Elegantni dvovratni hladilnik/zmrzovalnik z avtomatskim odtajevanjem v hladilnem prostoru in odlikami kot so: tanke stene s poliuretansko izolacijo, pokritim prostorom za mlečne proizvode, štiriveznim zmrzovalnim prostorom s temperaturo — 24°C in drugimi vrtilinami, predstavlja skupaj s konkurentno cenno idealni kompaktni dvovratni hladilnik.

Pacific 11
(model H 728)

Je družinski 290 litrski hladilnik, ki mu s pritiskom na gumb avtomatično odzimate odvišni led. Vsebuje polnoširinski zmrzovalnik, oddelek za meso, poseben prostor za shranjevanje mlečnih izdelkov, obširen prostor za steklenice in še mnogo drugega. Pacific 11 je velik in med kompaktnimi hladilniki.

Hladilniki in zmrzovalniki znamke Pacific so na prodaj v vseh večjih trgovinah širom Australije z enoletno polno garancijo za hladilni sistem so vključeni v ceni.

Poglejte si še danes svoj bodoči družinski hladilnik pri ...

PACIFIC
by gorenje
A LEGEND IN EUROPEAN EXCELLENCE

Naši hladilniki so vam na razpolago pri:
NORMAN ROSS — Sydney
WALTONS LTD. — Sydney
BURKE'S BARN — Hobart
STEWARTS WAREHOUSE — Brisbane
GODFREYS PTY. LTD. — Adelaide
PAVLIDIS DISCOUNTS — Melbourne

nih deželah, predvsem v obeh Amerikah, ali pa se je odločalo za začasno migracijo v bližnje kraje, kjer so si poiskali zaposlitev v agrarnem sektorju. Poudariti je treba, da je v obeh formah pravladovala izselitev prebivalstva iz najbolj zaostalih področij Slovenije (Dolenjska, Prekmurje), ki so se spet zaposlili kot delavci na kmetijah, v gozdovih ipd. Medtem ko se je emigracija v prekomorske dežele v tem obdobju skoraj obvezno končala s stalno namestitvijo v tujini, pa je bil migracijski tok v agrarno zaposlitev oziroma na drvarjenje v sosednje pokrajine, predvsem v Panonsko nižino in na Primorsko ter v evropske dežele (Francija, Nemčija in Kavkaz), bolj sezonskega značaja.

2. Industrijsko migracijo zasledimo v slovenskih pokrajinah že ob koncu 19. stoletja, ko na novo nastala industrija večjih središč na robu slovenskega etničnega ozemlja, predvsem Gradec in Trst, že pritegujejo delovno silo iz Slovenije za dela ob strojih v tovarnah, za težaka dela v pristanišču ali na postajah in za gospodinjska opravila na domovih meščanov. Poleg te vrste emigracije, ki je bila bolj ali manj stalna, pa se pred prvo svetovno vojno vedno bolj stopnjuje izseljevanje za vedno, v glavnem iz Dolenjske, Bele Krajine in Primorske ter Notranjske, v Združene države Amerike in deloma že v Avstralijo. V tem prvem obdobju intenzivnega zaposlovanja Slovencev v industrijskih centrih v tujini, tja do prve svetovne vojne, se je izselilo iz Slovenije okrog 300.000 Slovencev, oziroma je odšla s trebuhom za kruhom 1/3 naravnega prirastka prebivalstva tega ozemlja. Po vojni vihrji 1914-1918 se je prebivalstvo Slovenije sicer rešilo avstroogrske vladavine, vendar emigracijski tokovi, čeprav mnogo šibkejši niso izostali.

Privlačnost dela v ZDA ali Argentini je čutili še vse tja do gospodarske krize tridesetih let, ko se okrepijo predvsem tokovi izseljevanja v industrijsko-rudarska območja Evrope. V obdobju dvajsetih let pred II. svetovno vojno zasledimo vedno več slovenskih migrantov v severni Franciji, Belgiji, Šleziji in na Zgornjem Štajerskem.

3. Urbano migracijo, ki skuša čimprej doseči stopnjo urbanega načina življenja, srečujemo v Sloveniji že kmalu po II. svetovni vojni. Prva povojna leta sicer res karakterizira povečanje slovenskega življa na tujem politični vidik, vendar že sredi petdesetih let zasledimo ilegalne prehode "zaprt" meje iz čisto ekonomskih vzrokov. Medtem ko si je politična emigracija poiskala zatočišča predvsem v Angliji in ZDA, pa se ta t. i. ekonomska migracija zaposli v prejšnjih zaposlitvenih centrih Slovencev: v Porurju, v Franciji ali celo v Kanadi in Avstraliji.

Vzroki emigracije iz Slovenije

Če hočemo na kratko nakazati spekter vzrokov, ki so vplivali na emigracijo s slovenskega ozemlja, moramo v prvi vrsti upoštevati družbenogospodarske razmere, povezane z naravnimi geo-

grafskimi pogoji v različnih obdobjih preteklih sto let.

I. V obdobju avstroogrske vladavine je bilo slovensko etnično ozemlje razdrobljeno na pet pokrajin, ki so vse, razen Kranjske, imele svoja gospodarska središča na robu s Slovenci poseljenih območij. Zaradi tega obrobne vključevanja slovenskega ozemlja v posamezne pokrajine Avstro-Ogrske je v okviru upravno-teritorialnih enot prevladovalo prebivalstvo neslovenske narodnosti, ki je zasledovalo v prvi vrsti svoje nacionalne in ekonomske interese — deloma že na račun slovenskega življa. Gospodarska pobuda je tudi v slovenskih deželah Avstro-Ogrske vse do prve svetovne vojne pripadala neslovenskemu prebivalstvu, katerih število se je predvsem v obrobni pokrajini izredno hitro večalo. Število Slovencev se je na slovenskem etničnem ozemlju med letoma 1880 in 1910 povečalo za 10,8% medtem ko je nemško govoreče prebivalstvo naraslo za 38,4% in je bilo Italijanov več za 27%.

Logična posledica takšnega stanja je bila izselitev posameznih članov prizadetih gospodinjstev za stalno na tuje, v prekomorske dežele, ali odhod na začasno sezonsko delo; to je veljalo zlasti za posamezne naslednike obratov.

Za nasilnimi migracijami med II. svetovno vojno ter političnimi emigracijskimi tokovi po njej, sledi obdobje konsolidiranja migracijskega gibanja. Vendar je ta ustalitev veljala le za zunanje migracije, saj se je ob formiranju industrijskih centrov povečala notranja dnevna in stalna migracija v urbanizirane regije Slovenije.

Po priključitvi koprškega primorja leta 1954 k Jugoslaviji se je najprej odselilo v Italijo tisto prebivalstvo italijanskega porekla, ki je hotelo živeti v okrilju matične dežele. Zaradi propagande, avanturizma, osebnih težav in deloma tudi višjega standarda Zahoda, so se tja namenili na delo tudi prvi Slovenci. Čeprav najprej ilegalno, kasneje pa tolerirano, se je po ocenah matičnih uradov predvsem iz obmejnih primorskih in prekmurskih krajev v obdobju 1955-1963 odselilo na predvideno začasno delo v zahodnoevropske dežele več kot 11.000 prebivalcev Slovenije. Ti delavci so bili med prvimi jugoslovanskimi povojnimi zdomci na začasnem delu v tujini.

Ob koncu je treba ugotoviti, da zaradi odhajanja velikega števila Slovencev na delo v tujino z določenimi kvalifikacijami, ostajajo ustrezna delovna mesta v Sloveniji prazna, zapolnjujejo pa jih delavci iz drugih republik, ki pridejo na delo v Slovenijo.

Danes dela v slovenskih podjetjih namreč že okrog 120.000 delavcev iz bratskih jugoslovanskih republik in pokrajin.

"TRIGLAV" is published by
TRIGLAV CLUB LIMITED
Lot 19 A Bibby's Rd., St. Johns Park,
N.S.W., 2176.
This issue has been edited by:
J. ČUJEŠ, 44 Ryrie Rd.,
Clemon Park, N.S.W., 2206.
Printed by Mintis Pty. Ltd.
Burwood Rd., BELMORE, N.S.W.